

JENNY NOWAK
TRŮN PRO MRTVÉHO

Jenny Nowak

TRŮN
PRO
MRTVÉHO

NAKLADATELSTVÍ

NETOPEJŘ

Jenny Nowak: TRŮN PRO MRTVÉHO
Copyright © 2009 Jenny Nowak

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any form or by any electronic or mechanical means, including information storage and retrieval systems, without permission in writing from the publisher.

Cover Art Copyright © 2009 David Spáčil

Copyright © 2009

ISBN 978-80-87044-30-8 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-87044-71-1 (ePub)

ISBN 978-80-87044-72-8 (mobi)

ISBN 978-80-87044-73-5 (PDF pro čtečky)

PROLOG

Z kopců už táhl mráz. Vysoko v horách, svírajících zemi transylvánských knížat jako železná rukavice přízračného rytíře, se zrodil první sníh. Zvedl se vítr a v mokřích ledových poryvech, podobných plápolu nestvůrných křídel, se přihnul níž, aby zlomyslně zacloumal na noc už dávno zavřenými křídly vrat. Na kluzké dlažbě zadního dvora zabubnovala kopyta a kolem osamělého jezdce, který se narychlo vytaženou branou vřítíl do hradu, se vyrojilo pár blikavých světylek. Vzadu se rozštěkali psi, brumlavé hlasy pacholků odnesl vítr. Zchvácenému grošáku se pěnou žíhané boky zdvíhaly jako kovářské měchy a do ledové tmy z nich stoupala štiplavá pára. Ze stáje se na dláždění na okamžik vylila kalužinka bledeho světla a dýchlo vlhké, zadýchané teplo. Dveře se ale vzápětí chvatně dovřely a po nádvoří znovu zatančil černý mrazivý vítr. Pochodeň vražená v držáku na stěně v divokém náporu větru málem uhasla, ale pak plamen jenom zaprskal a neochotně hořel dál, ztracen v okolní temnotě jako duše nekřtěňátka.

Pozdní příchozí zůstal na okamžik stát za dveřmi, jejichž těžké veřeje mu vichr vyškubl z rukou a s ohlušující ranou přibouchl za zády. Kožešinou podšitý plášť, mokřý a studený mrznoucím deštěm, shodil z ramen tam, kde právě stál, a křečovitě zamrkal, aby prohlédl uvnitř panující tmou. Sotva rozeznal obrysy vzhůru se stáčejícího schodiště, když se nahoře rozkomíhal plamínek. Chvatné lehké kroky vyběhly na chodbu a napjatý hlas, poznamenaný únavou a nekonečným

bděním, s nevírou smísenou s nadějí vydechl: „Michaile...?“

Stála na schodišti v košili, jen s vlněným pláštěm přehozeným přes ramena, a dlaní stínila zpola vyhořelou svíci. Hladké tmavé vlasy jen nedbale zapletené a v očích, mžikajících v napjaté bílé tváři, jen vyčerpání a strach.

Místo odpovědi se vyřítit vzhůru a beze slova ji utopil v objetí.

„Ostatní jsem nechal vzadu už někde za Brašovem,“ vdechl jí do vlasů. „Jel jsem, jak nejrychleji to šlo.“ Odmlčel se a potřásl hlavou. Vlastně to všechno říkal, jen aby se nemusel ptát. Proč také? Odpověď stejně četl z jejích očí, z chvění prochladlého těla, z přerývaného dechu a z jejího mlčení. „Jak je jí?“ vypravil ze sebe přece nakonec. Jen zavrtěla hlavou. „Je to horší,“ hlesla tak tiše, že ji bezmála nezaslechl. „Byli u ní... Medikus z Targoviště i ten bylinkář, co prý dělá zázraky.“ Bezmocně zakroutila hlavou a polykala slzy. „A nic. Žádný nepomohl.“

Služka skrčená u ohně chvatně vyskočila. Přeučtivě se klaněla až k zemi, ale stejně si jí nikdo nevšímal. Paní Andria, Bůh ji potěš, nespala už kolik nocí a milostivý kníže si cestou tím strašným povětrím taky asi zrovna neodpočal.

Dvě olejové lampy osvětlovaly široké, nízké lože a jejich měkká záře dopadala na zpocenou tvář děvčátka. Den po svatém Ivanu by dovršila třinácté léto, ale křehká a vyhublá, ztrácející se mezi zmuchlanými příkrývkami, vypadala náhle tak malá a bezmocná. Drobné prsty se křečovitě svíraly a rozvíraly, nevidoucí oči zastírala horečka.

„Pořád ho volá?“ vyhrkl kníže znenadání. Jako by to vyslovil proti své vůli, s pohledem mířícím kamsi pod trámy začouzeného stropu. Jeho žena sebou trhla a poplašeně zamžikala. Polkla.

„Pořád,“ vydechla a sevřela v zubech klouby sevřené

pěsti, aby se nerozplakala hlasitě. „Ale proč?! Proč, Michaile? Přece jsme jí tenkrát řekli, že... že je...“ Bez-mocně mávla rukou a odvrátila se ke stěně. „Pořád ho k sobě volá!“ vyrazila přemáhajíc pláč. „Michaile!“ vykřikla, když ji náhle pustil. Skoro ji od sebe odstrčil a dlouhými kroky se hnal po chodbě někam pryč. Vyběhla za ním, nedbajíc, že jí ledový průvan proniká pláštěm až na tělo.

„Michaile!“

Zůstala stát s pěstí přitisknutou k zběsile bušícímu srdci. Zdálo se, že se to opuštěnými síněmi do tmy utopeného hradu rozléhá jako údery kovářské palice. Už dávno byl dole. Zaslechla, jak na někoho něco huláká, pak ohlušivou ránu, jak vítr komusi vyrval z rukou vrata od stájí. Na mokré dlažbě zatančila kopyta a těžké řetězy hradní brány se rytmicky rozskřípely, jak je dva hromotluční branní začali ráz za rázem navíjet na obrovité rumpály.

Stála a třásla se. Beze slova a bez pohybu zírala do tmy, aby se nemusela sama sebe ptát, kam se to jako šílený rozehnal sychravou, mokrou nocí. Kam a za kým to jede. Nechtěla se ptát. Nechtěla vědět.

Věděla.

I.

MRTVÍ SE NĚKDY VRACEJÍ

Nevracel se dlouho, ale možná se to Andrie jen zdálo. Možná byl pryč teprve druhý den, a v povětří, jaké už bezmála dvě neděle cloumalo nebesy, jako by už nikdy nemělo ulehnout, by to i méně zdatnému jezdcovi trvalo dobré dva dny tam a dva zpátky. Na cestách, rozježděných selskými vozy a plných bezedného bláta, zapadali koně po kopyta a za Sinaiou prý voda dokonce strhla most, takže pěší, jezdci i vozkové musí ohromnou oklikou přes mokrá lúka, a pak dál na Fienti. Andria v duchu počítala míle a dny, a zamyslela se tak, že strnula bez hlesu a bez pohybu, s rukou napřaženou do prázdna. Služebná u dveří rozpačitě zakašlala.

„Mladého pána už jsem uložila, Milosti,“ šeptla uctivě. „Usnul v tu ránu.“ Zarudlou tváří shrbené chůvy přeběhl úsměv a kněžna se mimoděk usmála s ní. Začínala sice teprve pátá zima, kterou mladý pan Mihnea na tomhle světě uvidí, ale mezi služebnými šel jeden hlas, že to dráče jich deset neuhlídá.

A jak by ne, když ani Mihaila nebyvala jiná? Divoká a jiskrná jako všichni jejího rodu. Od malička věčně venku, věčně kolem koní, v psinci a v maštalích. Zato k vyšívání a tkaní aby ji přivazovali řetězy. Byl to ale smutný a hořký čas. V rozvrácené zemi se tenkrát jako vztekli psi o kost rvali o trůn znesváření bojaři, zatímco toho jediného, který měl z Boží vůle vládnout nade všemi, dal uherský král uvěznit! Jeho Milost Bela, kníže, s nímž

byla jedné krve a rodu, v žaláři jako nejsprostší zločinec! Pod směšnou záminkou vlastizrady! Bože! I poslední podomek na hradě tenkrát věděl, že je to celé vymyšlené! Záminka k odstranění nepohodlného, divokého a přespříliš hrdého souseda.

A pak se vrátil. Po nekonečných dvanácti letech žaláře. Vrátil se, ale přece jako by ne tak docela. Byl jiný. Teprve po letech se dozvěděla, co se to vlastně přihodilo. Čemu se tam v podzemních kobkách královského hradu v Budě oddal a co učinil. Srdce jí při tom málem zledovělo, ale Mihaila, která o ničem neměla tušení, k němu přesto přilnula s divokou přichylností všech mláďat. Ji jedinou nic neznepokojovalo. Nic jí nebralo klid.

Andria je najednou měla zas před očima. Mihailu, malou, opálenou a rozcuchanou jako cikáně, s nerozlučným houfem štěňat, věčně se jí motajících u nohou, a Belu, s širokými rameny a sametově zastřeným hlasem – v té chvíli bez majestátu knížete a bez své jindy setrvalé hořkosti – jak ji vyhazuje k sobě do sedla, stejně jako to dřív nesčetněkrát dělal s ní, s Andriou.

Mihaile šlo už na devátý, když jim Bůh konečně požehnal a Andria se čekala podruhé. Bylo léto, tisící čtyřsté sedmdesáté šesté od narození Páně, tenkrát před tou velkou bitvou u Vaslui. Turci zas pozvedali hlavy a hnali se zbídačelou zemí jako stáda krvelačných přízraků.

„Tentokrát to bude syn,“ ujišťovala Andria Michaila. „Musí. Vím to.“ Jen se smál, líbal ji, až ji jeho krátké kučeravé vousy lechtaly na tvářích, a kroutil hlavou. „Nevíš, že s tebou bych chtěl třeba deset dcer?“ šeptal jí do ucha se smíchem. „Aspoň bychom to museli zkoušet znovu a znovu, co nejčastěji, víš?“ Se smíchem mu ucpávala ústa dlaní, aby nemusela myslet na to, jak nekonečně dlouho bude bez něho. Věděla, že musí být rozumná, ale cesta do Uher, kde byl odnepaměti usazen starý rod Andrassyů, rod jejího nikdy nepoznaného otce, jí

připadala dlouhá jako na sám konec světa. Jaktěživa tam nebyla. Michail se usmíval, ale stejně jako Bela i on už měl v očích a v srdci jen tu strašlivou vojnu.

Když ho po nekonečném čase znovu spatřila, když pro ni konečně přijel do Uher, byl to už někdo jiný. Málem by ho byla nepoznala. Zhubl, tváře mu propadly a v očích se usadilo zoufalství. Usmál se, objal ji, poželhal a políbil syna, ale ta strašná bolest hluboko v něm byla horší než otevřená rána. Tenkrát, v tom podivném, horce vanoucím létě, když odjížděla, se s ní rozloučil její hlučný a usměvavý Michail, osmý pán z Langley, přední vojvoda Jeho Milosti, zatímco teď, po měsících, ji v tvrdém a hořkém objetí svíral vládnoucí transylvánský kníže a muž, jehož se teprve bude muset učit znát. Jeho Milost Michail První... Jen těžko bylo tomu přivyknout.

Co se tam na bitevním poli stalo, věděla už dávno a slzy jí od té chvíle ještě nevyschly; poslové přijeli s tou zvěstí brzy, na uštvaných, zaprášených koních se šrámy po ostruhách na bocích.

Vlad Bela Denszö, z milosti Boží kníže Transylvánie, padl na poli slávy, Bůh buď milostiv jeho duši a po zásluze mu dopřej království nebeské... tak to řekli. Dnem i nocí se tenkrát sloužily mše, jako by všichni věděli, jak velice jich bude zapotřebí. A potom...

Andria sebou trhla, aby se přinutila na to nemyslet. Na knížecí stolec nastoupil Michail a Belu pohřbili. Ano. Se vši slávou a všemi obřady. Dávno předtím než se s dětmi vrátila domů. Uložili ho do kaple v kamenné rakvi, tady, doma na Branu, a nahoru vytesali plačícího anděla, aby ho navěky oplakával. Zdálo se však, že nikdy nepřestane plakat ani Mihaila, jakkoli malá tehdy byla a jak krátce ho předtím směla znát.

Teď jako by se jí ten čas vracel v horečnatých snech. Volala po něm jako tenkrát. Zoufale, bez ustání a k neutešení.

Andria se přistihla, že poslouchá v otevřených dveřích. V pokoji nemocné bylo ticho. Jistě by volali, kdyby se Mihaile přitížilo. Jistě. Ale může jí vůbec být ještě hůř? Kolik dní už tak leží, vyhublá a nehybná, s očima propadlýma a zpocenou bledou tváří? Nikoho nepoznává a všechnu sílu, co v ní ještě zbývá, jí bere chraptivý namáhavý dech.

Na zadním dvoře seskočili z uhřátých koní dva muži. Přijeli od brodu, ne po mostě a hlavní branou, jako by měli důvod nezdržovat se fanfárami a rozruchem v hlavním nádvoří.

„Milosti!“ Mladý štolba rychle klesl na jedno koleno, jak kázal dvorský mrav, ale vzápětí byl na nohou a chápal se otěží jeho oddechujícího grošáka.

„Provádějte je. Oba. Dokud nevychladnou,“ poručil úsečně kníže a trochu nejistě se obrátil ke svému společníku. Najednou jako by nevěděl, co říct. Nebyl jsi tady dlouho...? To by se asi přece jen nehodilo. Vítej na Branu, vítej v mém domě...? Ještě lepší. Pokud si noční host jeho rozpaků povšiml, nedal to na sobě znát. Sesedl do rozbředlého sněhu a ze zvyku přešel své vysoké vrance po bocích. Navyklým pohybem jí sklouzl dlaní ke spěnkám a popleskal zpěněnou šjí. Teprve potom zvedl hlavu.

„Už nejsem zvyklý,“ zahučel nezřetelně, že mu pod vlněnou kápí, kterou ještě nesmekl z hlavy, jen sotva bylo rozumět. „Ani nevím, kdy jsem byl naposledy v sedle,“ pokrčil rameny. „Nějak už není proč.“ Michail už se nadechoval k nějaké odpovědi, ale pak raději neřekl nic. Co se na to taky dalo říct?

Přede dveřmi se zarazil. Panoš se svítilnou, který je doprovázel do schodů, údivem otevřel oči už prve, tam dole ve velké síni, když se kníže bezděky o krok opozdil, aby dal přednost svému pozdnímu hostu. Ale možná ho víc ohromila samozřejmost, s níž to ten druhý přijal. Ani se neohlédl, prošel, jako by čekal, že mu Jeho Milost ty

veřeje snad ještě přidrží jako králi. Sobolinou lemovaná kápě mu stínila obličej, takže se nedalo poznat, jak se tváří, ale mladý světloňoš by byl dal krk na to, že nadutě a tvrdě. Aspoň takový měl krok. Rázný a dlouhý. Jako by si byl jist, že ho následují. Jako by věděl, že každý vzdyc-ky udělá všechno, co si jen usmyslí. Byl by dal týdenní služné za to dovědět se, kdo to je. Moc se nejspíš nelíbí ani Jeho Milosti. Kdyby nevěděl, že je něco takového zhola nemožné, byl by přísahal, že se mu na klice dveří nepatrně zachvěla ruka – než otevřel.

„Tak tady...“ hlesl kníže Michail nezřetelně a pokynul hostu do dveří.

Andria vyskočila. Služebné poslala spát už dávno a ani nevěděla, jak dlouho už sedí u Mihaily o samotě. Snad na pár chviliek usnula. Dlaně jí vylétly vzhůru, ale hned se zas zmateně vrátily k bokům, kde ustrnuly jako bez vlády. Skoro nedýchala a srdce jí bilo jako kladivo. Chtěla něco říct, vyslovit to, pro co ani nebylo jména, ale nakonec jen naprázdno polkla a z hrdla jí nevyšel žádný hlas.

Noční příchozí tiše smekl kápi z hlavy a v odlesku skomírajících plamenů se objevila jeho ostrá, bledá tvář. Zkroucené prameny dlouhých zvlhlých vlasů padly na ramena. Nehýbal se. Andria tichounce vzlykla. Jako by se tím něco zlomilo. Přelétla komnatu a divoce se mu vrhla do náruče. Svírala ho vši silou, smála se a plakala. Tiskla ho k sobě, strnulými dlaněmi po něm slepě tápala, jako by potřebovala ujistit sama sebe, že tentokrát to není mámení. Tváří se přimkla k jeho vlhké a ledové, a teprve potom konečně našla hlas. A slova. Láskyplná a prostá.

„Vítej doma. Ach Bože, vítej zas doma, Belo!“

„Jak je jí?“ Andria odhrnula závěs a vklouzla dovnitř, aby k nemocné nepouštěla ledový průvan z chodeb.

Na okamžik pevně zavřela oči a v horkém praskotu ohně se jí zazdalo, že čas se zhoupł a vrátil se. Že je

zas všechno jako dřív. Je malá, na široké posteli po krk přikrytá huňatými kožešinami. Za okny se sype sníh, služebná právě přiložila a Bela k ní přisedl na pelest s políbením na dobrou noc. Dělával to tak odjakživa, a krom času, kdy byl v poli nebo na cestách, nepamatovala, že by na ni kdy zapomněl. Kvůli ní opustil bujarou pitku stejně jako jednání s nejvyššími bojary, které nechal beze všeho sedět samotné. Vždycky. Snad jí chtěl nahradit, co jí smrt vzala, to, že svou matku, jeho sestru kněžnu Milanu, směla mít jen tak krátce, když z ní při tom velkém obléhání hradu udělal sirotu zbloudilý turecký šíp... Jenže ta malá, ztracená na velkém lůžku, nejsem já, bodlo Andriu u srdce. To Mihaila, moje malá Mihaila tam spí. A možná navěky.

„Jak je jí?“ opakovala hlasem zdrsnělým slzami.

„Spí,“ odpověděl tiše Bela a plaše se usmál přes rameno.

„Já vím,“ hlesla Andria. „Ona teď pořád spí. Nikoho nezná, spí a sotva dýchá.“

Mihailina čela se lehce dotkla úzká tvrdá ruka, uvyklá spíš zbrani než péči o nemocné, a nejspíš shrnula pramínek smolně černých vlasů. „Jenomže teď spí doopravdy. A dýchá docela dobře. Poslouchej.“

Andria zatajila dech, aby uslyšela ten její. Bála se podívat. Dívčiny tváře už tolik nesálaly a vyhublý hrudník se zvedal tiše, bez námahy a pravidelně.

„Cos to s ní udělal?“ vyrazila Andria ohromeně. S nevírou. A s troškou nevyslovitelného děsu, který v ní seděl proti její vůli, ač by ho nedala znát ani za spásu duše a až k smrti se za něj styděla.

„Jen málo,“ pokrčil rameny a z kratičkého pohledu, kterým po ní šlehl, poznala, že před ním neukryla vůbec nic. „Jen to málo, co mohu. Potřebovala spát. Prostě si odpočinout. Bude spát dlouho, možná i den či dva, a až se vzbudí, mělo by jí být lépe. Snad. Víc ale stejně neumím.“ Hořce se ušklíbl.

„I to je víc, než jsem doufala!“ vykřikla Andria. „Taky to zkoušeli, ale po všech těch jejích dryácích jen zvracela a neusnula ani na chvíli. Tak namíchali silnější a málem přestala dýchat nadobro. Bylo to hrozné!“

Beze slova ji přitáhl k sobě. Vzdychla a opřela se o něj jako dřív. Bez rozmyšlení mu sáhla po ruce a v náhlém poryvu vděčnosti na ni přitiskla rty. Uškubl, jako by ho spálila, ale nevytrhl se jí. Se zavřenýma očima se usmála. Zvedla si jeho dlaň k ústům a hřála ji mezi svýma. Teprve teď si uvědomila, jak je ledová. Přitáhla si i tu druhou a zblízka mu na ně dýchala. Chvíli na ni udiveně shlížel, na rovně ubíhající pěšinku v tmavých pletencích a hladkou snědou šjí, než se jí jemně vymkl. Němě zakroutil hlavou.

„Marná práce, má malá,“ šeptl jí zblízka do ucha. Zasáhlo ji to jako střela. Ano, ovšem... Panebože. Celá se schoulila do sebe, ale neodstrčila ho. Dál bezmyšlenkovitě svírala klouby, šlachy a mrtvolně chladnou kůži kdysi živého těla a poroučela si neplakat.

„Nechtěl bys radši přece jen... tady nahoře? Postaral bych se, aby se nikdo ani nepřiblížil,“ nadhodil v rozpacích Michail s neurčitým gestem, mířícím kamsi do ztracena. „Tvé pokoje zůstaly netknuté. Všechny. Tak jak byly.“

„Proč?“ zastavil se udiveně Bela. „To jste se tam báli?“ ušklíbl se nevesele.

Michail po něm střelil vzteklým pohledem. „To zrovna. Ale jsou přece tvoje, ne? Jakživo by mě nenapadlo...“ Mávl rukou, jako by si řekl, že je škoda slov, a zbytečně zprudka před sebou rozrazil dveře tam dolů.

Úzké schodiště z věčně vlhkého ohlazeného kamene spadalo prudce do hloubky a mizelo kdesi ve tmě. Světlo Michailovy louče se plazilo po vystupujících kamenech křivolakých zdí a skákalo tři čtyři stupně před nimi. Okolní tma dýchala všudypřítomným vlhkem a ledovými útro-

bami skal, a nepronikal do ní ani náznak ranního šera, které se tou dobou už pomalu začínalo plížit do dvorů.

Jeskyně byla vysoká a prostorná. Plamínek zatančil po stěnách, ale do výšky stropu se vztahoval a vzpínal marně. Chodba, kterou sem vešli, se kroutila za roh a pokračovala hlouběji do nitra skály a pak dál, pod vlhkou lesní půdou až k malé, polorozbořené a léta neobývané tvrzi blízko Zarnešti. Na prstech jedné ruky by Michail spočítal ty, co o ní věděli, a nevzali si své tajemství ještě na věčnost. Co pamatoval, využili jí vlastně jen jednou. Tenkrát, když Bela byl ještě v uherském žaláři a do hradu vtrhla vprostřed noci zverbovaná vojska urozeného pána z Krašiny. Sebranka Radua Krásného, samozvance a zplozence pekel, před nímž poschovávali ženy do jeskyně. Od té doby, už celá léta, sem Michail nev kročil. Teprve včera.

Na skalním výstupku, kdysi dávno přitesaném tak, aby mohl sloužit jako lavice, ležela hustá medvědí kožešina a dvě pečlivě poskládané houně. Na plochém kameni uprostřed svícen a křesadlo. Bela údivem rozevřel oči. „To ty?“ tázal se nevěřícně.

Michail jen beze slova trhl rameny. „A co na tom? Kdo jiný?“ V rozpacích přistoupil ke skalnímu lůžku a prohrábl prsty kožešinu. Ještě nenavlhla, ale ze skalních stěn číšel mokřý a syrový chlad. „Bude ti tady zima,“ zahučel nespokojeně.

Bela se po něm udiveně podíval. Už už se nadechoval ke zlé a tvrdé odpovědi, ale nakonec jenom nezvykle mírně pronesl: „Ne, nebude. Těm dole na hřbitově taky nebývá.“

Něco v jeho hlase přimělo Michaila vzhlédnout a podívat se mu do očí. Bela před ním rychle uhnul pohledem, ale to děsivé, zneklidňující světlo před ním skrýt nedokázal.

„Bože!“ vyrazil dutě Michail a zuřivě uhodil pěstí do kamene. „Bože můj! Ano, já to přece všechno vím, ale

nemůžu si pomoci, radši bych nevěděl! Znáš tě odjakživa, co jsem otevřel oči... tak co se to proboha s námi se všemi stalo? Boží zákon? K smíchu, jsi to přece pořád ty!“

„Jsem, co jsem,“ vydechl Bela do ticha. „Stalo se, co se stalo. Nesnaž se vrátit čas a neobelhávej sám sebe, Michaile. Bývá to pak ještě horší, to už znám.“

Michail beze slova stál a jen tupě potřásal hlavou. Přece se nerozpláče jako ženská. Nakonec se jen napřáhl do prázdna a rukama trochu nejistýma sevřel svého druhá v objetí.

I přes kabátec a plášť ucítil mrazivou strnulost, rozlézající se jeho nezadržitelně tuhoucím tělem a jako ledové jazyky vzlínající z útrob do kostí.

Neohlédl by se ani za všechny poklady světa a nahoru spěchal tak, že za ním dlouhý jazyk plamene mával jako křídlo zlomyslného ohnivého ptáka.

„Jak povídám, bude to nějakéj moc učenej pán. Opravdovej doktor nebo ten, no víme, alchemista,“ prohlásil dvorský šafář s hrдостí, že si vzpomněl na to cizí učené slovo, a snad aby dodal své řeči větší váhy, zdupával ze svých hrubých bot sníh ještě hlučněji než obvykle. „S jiným by Jeho Milost nevysedával celé noci a nevedl s ním dišputace jako se sobě rovným, to přece každému dá rozum. Krom toho jde po hradě jeden hlas, že jen co zrovinka tadyhle na tomhle místě seskočil z koně, princezničce se ulevilo.“

„Ale hostina nebyla!“ křikl vítězoslavně jeden z mladých štolbů, co se tísnili pod přístřeškem, aby jim ani slovíčko neuniklo. „Žádný hodokvas, jako když přijede někdo doopravdy urozený, a ani v kuchyni pro něho prý nic onačejšího nepřipravují, to já náhodou vím moc dobře.“ Někdo vyprskl, protože svým mlsným jazykem a častými kradnými návštěvami hradní kuchyně byl rozložitý a červenolící Ivyš proslulý. Nějakým hloupým smí-

chem se ale teď nemínil nechat rušit. Na to měl na srdci příliš mnoho. „A taky je divná ta jeho kápě,“ prohlásil vzápětí. „Moc divná. Je tady třetí den, a ještě ani pod střechou ji nesundal z hlavy. Nebo jste ho snad někdo viděli bez ní? No řekněte! Ví vůbec někdo, jak vypadá?“ S převahou se rozhlédl kolem sebe a s uspokojením zaznamenal, že jeden vedle druhého – včetně nejmladšího pacholka, který záhadného návštěvníka dosud nezahlédl ani koutkem oka – uvážlivě zavrtěli hlavou. „Tak vidíte!“

„A co když je nějak strašně zohavený?“ nadhodil zkusmo někdo ze starších. „To by přece mohlo být, ne? Může být třeba popálený.“

„Nebo zjizvený z bitev!“ vykřikl s očima navrch hlavy malý pacholek, zapomínaje v tu chvíli, že jeho názor je to poslední, čemu by vůbec kdo popřál sluch.

„To jistě,“ utrousil taky šafář vzápětí pohrdavě. „Jizvy z bitev by spíš vystavoval na odív než schovával, ty kubo, nemyslíš? To spíš, jak už jsem říkal, to bude tak důležitý a učený pán, že nechce, aby mu kdejaký snop,“ při tom se výmluvně podíval po svých posluchačích, „civěl do obličejů. Jo, tak to bude, a ne jinak.“

„A co když je to tak,“ vmísil se nejistě štolba, kostnatý muž s krátkými prošedivělými vlasy, „že má ten kluk přeci jen pravdu? S tou kápí do tváře je to vážně moc divný. To jsem za bílýho dne jakživ neviděl. Co když je ten chlap černokněžník a čaroděj? Může být, že Jeho Milost už si nevěděl jiné rady, a tak...“ Chvatně se pokřižoval.

„Kápě sem nebo tam,“ utnul ho posměšně šafář a ještě si přitom opřel ruku v bok, „na té nesejde ani za mák, ale co myslíš, hlupáku, může černej čarodějník jen tak jakoby nic do domu Páně?“

„Co-co to s tím má co dělat?“ vykoktal šedivý štolba popleteně. „Já přece neříkal nic o...“

„Zato já říkám,“ ujistil ho šafář se zlomyslným úsměvem. „Říkám, že Jeho Milost právě teď vede toho *učené*“

ho alchemistu do kaple! Jen se podívejte.“ Všechny hlavy se otočily jako na obrtlíku.

Kníže Michail provázel svého váženého hosta sám, jak to ostatně činil celé ty tři dny jeho přítomnosti, jako by žádný sloužící nebyl té cti hoden, a stejně jako pokaždé předtím, mu do dveří pokynul jako prvnímu.

Nepatrně se zarazil, když sahal do kropenky se svěcenou vodou, ale nakonec se rozhodl nevidět, že jeho host to po něm neučinil. Křížem se také nepoznamenal. Jen bezděky nepatrně pozvedl ruku, jako by si nebyl jist sám sebou, ale hned ji zas nechal klesnout a dlouhými kroky zamířil dopředu. Honosný náhrobek s plačícím andělem minul bez povšimnutí s pohledem odvráceným stranou. Narudlé věčné světlo na stěně blikotalo po klikaté ráně v kameni a ostře se odrazilo od čerstvého bílého dřeva kříže na stěně, z něhož pokojně shlížela prastará zčernalá socha Spasitele.

Zastavil se až přede dvěma prostými, do země zapuštěnými žulovými deskami. Jejich obrysy ostře vystupovaly z podlahy a v každém ze čtyř rohů byl vytesán jeden erb. Tichý návštěvník se schýlil níž, ale nepoklekl. Jen se zlehka, jakoby v rozpacích, rozevřenou dlaní dotkl kamene. Zastudilo to.

Elgyn of Langley.

Písmena se kroutila po náhrobku, ve slabém světle kostelní lampičky skoro nečitelná. Nepotřeboval je číst. Cítil ji tam dole. Tu její klidnou, moudrou a vědoucí přítomnost. Tak tedy i zestárlá stříbrovlasá víla s mořsky azurovými očima... Tak i ona, jako dřív nebo později každý, koho znal, a hůř, koho kdy bude znát. Jako každý, pro koho běží lidský věk.

„Co se jí vlastně stalo?“ vylomil z vyschlého hrdla, když bylo mlčení už příliš dlouhé. „Ochořela?“

Michail pokrčil rameny a s trochou očividných rozpaků poznamenal matčin hrob křížem. „Vlastně ne. Jen už... víš, už ji tu nic nedrželo. Aspoň tak to pořád říkala.

Hlavně potom, co ty jsi... no, vždyť víš... A taky potom, co otec padl. Pak chtěla už jen spát. Všechna její síla se vytratila.“

Vlastně to chápal. Nezbylo už nic, co by bylo třeba učinit, a nikdo, koho by mohla ochraňovat. Ani Walter, hromotlucský, hlučný, dobrý Walter, s nímž strávila víc než čtyři desítky let, už nebyl. Padl v jedné z těch malých nesmyslných šarvátek mezi znesvářenými bojary, poté co na sedmihradský knížecí trůn dosedl právě jeho syn Michail. Mnozí to uvítali – po dlouhém boji s Turkem se zdálo, že si zbídačelá země to krátké vydechnutí už zaslouží, a Michail se jim zdál lepší než kdo jiný –, ale jiným to, jak už to bývá, příliš po chuti nebylo. Radu z Krašiny, ten, co už jednou urval trůn pro sebe, byl z nejběsilejších. Štval proti novému knížeti saské kupčíky, měšťany i selský stav. Stříbro sliboval na všechny strany a děsil všechny, že za Michaila bude zle. A ti, co se k němu s vidinou moci a zisku přidávali, věru nijak nespěchali odložit meče a holdovat novému panovníku.

Přesto se to tenkrát zdálo snadné jako dech. Něco takového dělali otec i syn snad častěji, než se za celý život modlili otčenáš. Zatlačit nepříteli početnou družinu a pár bůhvíodkud sesbíraných žoldáků nerudného pana Basaraba, jednoho z nejnadšenějších stoupenců ctižádostivého Radua Krásného, zpět na jeho zboží a, pravda, trochu jim cestou domluvit. Rozhodně toho jiskřivého slunečního rána, kdy slunce vstalo snad přímo z řeky, nic nenasvědčovalo tomu, že ještě dnes bude zvonit umíráček. Vlastně se nestalo vůbec nic. Všechno šlo lehce, bez námahy. Michail se v sedle smál a mával železem jako pírkem. Hnali se za těmi vzbouřenci dobrý hon cesty, jen tak pro zábavu, když si všiml, že otcův kůň zaostává. Obloukem se k němu vrátil – jen aby uviděl poslední záblesk světla v jeho očích. Z Walterova hrdla trčel šíp zaražený až po letky a proudy mazlavé husté krve už dávno promáčely hřívu jeho vyděšeného

plaváka. Nejhorší bylo, že nikdo ani nevěděl, kdy a odkud osudná střela vylétěla. Vypustili ji za sebe prchající? Kdy? A proč potom nikdo nic neviděl? Michail by byl mohl přísahat, že Walter byl do poslední chvíle vedle něho.

Walter, lord of Langley.

Stejné písmo, stejně prostý hrob. Co vlastně pod těmi kamennými deskami odpočívá? Zvolna práchnivějící kosti? Nebo jen stejně zvolna blednoucí vzpomínky?

Bela se zhluboka nadechl. Znal je odjakživa. Elgynina náruč mu byla stejně důvěrně známá jako matčina. Vlastně ho nikdy nepřestala objímat. Ani když už v očích celého světa byl nelítostným, nade vše pomyšlením krutým vladařem a jeho vlastní matka už dávno spala pod podlahou biskupského kostela. V tichu svých provoněných pokojů si s ním šeptávala, jako když býval malý, a dlouhými samozřejmými tahy ho při tom hladívala po vlasech. A stejně tak Walter zastoupil jeho otce, když mu ho Turci, v bitvě stejně nečekané jako strašné, zabili a na hrotech kopí pak roznegli jeho tělo. Byl to Walter, kdo ho učil všemu, co potřeboval, když se šestnáctiletý snažil udržet na trůně. To Walter mu vyprávěl rytířské příběhy a bohatýrsky se s ním chechtal prvním pijáckým žertům.

Ve své zemi by možná byl nejpřednějším z velmožů... Galéra, na níž se jako dítě plavil se svým otcem, sedmým lordem z Langley, anglickým velmožem a vojákem samého krále, by ovšem nesměla padnout do rukou pohanů. Zajatci se mohli hodit k výkupnému, zvláště ti, co vypadali vznešeně, ale to jim ještě nevysloužilo slušné zacházení. Na nekonečném pochodu jich stovky vypustily duši pod vzteklými šlehy býkoviců. A tak když Belův děd, kníže Mircea, z čiré radosti na tureckou eskortu zaútočil, aby osvobodil zajatce, bylo pro mylorda z Langley už příliš pozdě. Přežil však jeho syn, tenkrát sotva osmiletý Walter, o tři čtyři léta mladší než jediný knížecí potomek Vlad, teprve mnohem později řečený Dábel.

Vlastně to bylo jednoduché. Jako příběh, který hrad od hradu vyzpěvují minesengři. Zůstali spolu jako bratři. Walter a Vlad. Anglický lord a budoucí kníže Transylvánie. Walter se oženil se svou válečnou kořistí, co mu na první podívání učarovala, s Elgyn z harému tureckého beje, a vychovával s ní syny k svému obrazu, stejně jako se o to snažil Vlad se svým následníkem Belou.

Walter i Elgyn tu byli odjakživa.

A teď? Dva směšně malé studené kameny. Nic víc.

„Neposlal jsi mi zprávu,“ pronesl Bela neurčitě. Možná jen s lehkou výčitkou. „Musel jsem se to dovědět od mnichů. Když se stavovali.“

Michail se nadechl k rozčilenému protestu, ale pak ho raději spolykal. Co by měl také říct? Opravdu nevzkažoval. Ani slova. Proč? Možná by ani sám neuměl odpovědět. Přesvědčoval snad zoufale sám sebe, že všechno je tak, jak namluvili Mihaile? Že těžkou náhrobní desku z šedého kamene, s plačícím andělem, rozlomil vedví blesk, který uhodil z čistého nebe? Tentýž, co naštlíp i břevno krucifixu? Snad. Vždyť kdo by posílal vzkazy zemřelým? Ano, snad bylo lépe uvěřit, že je po všem, a oplakat své mrtvé, než se podívat pravdě do očí, zejících jako důlky umrlcovy. Snad...

Andria prolétla strážemi před komnatami Jeho Milosti, rozrazila dveře a beze slova se vrhla Michailovi kolem krku. Smála se, ale po tvářích se jí hrnuly slzy, které se ani nenamáhala utírat. „Skoro půl misky! Půl malé misky polévky, představ si!“ drmolila nadšeně. „To je možná víc než deset lžic! Všechno to krásně spolykala a zase spí!“

„Řekla něco?“ zeptal se Michail s nadějí.

Andria zavrtěla hlavou, ale dnes jí nemohlo radost pokazit vůbec nic. „Zatím ne,“ usmála se. „Na to je asi pořád ještě moc slabá. Vlastně ani nevím, jestli nás vnímala, oči má pořád takové zamlžené, ale to nevadí, nejdůležitější je, že už jí. To ostatní přijde samo, uvidíš.“

„S pomocí Boží,“ přisvědčil vážně Michail a vtiskl své ženě vřelé políbení.

„Máš pravdu,“ ozval se Bela za nimi. Usadil se prve napříč okenního arkýře a pohodlně opřený o zeď jemně přebušoval ostří jedné z Michailových dýk. Celá hromada se jich povalovala po stole, stejně jako dobrého půl tuctu mečů, od lehkých turnajových až po Michailův pověstný obří obouručák, takže se tím oba patrně bavili už dlouho. „Máte oba pravdu,“ opakoval. „Už brzy jí bude lépe. Probere se.“ Na chvíli se odmlčel a v očích mu přelétl stín. „Měl bych jet,“ vyrazil nakonec zdánlivě nesouvisle.

„Nesmysl!“ vykřikl Michail dřív, než si stačil cokoli rozmyslet. „Kam bys jezdil tak brzy? Vždyť jsi teprve...“ Zarazil se pod Belovým pohledem. Bože, proč nic nemůže být jako dřív? Proč, když už si skoro zvykl? Když už na to skoro dokázal nemyslet. Proč?!

Andria byla chápavější. Přešla k oknu a jemně vzala Belovi z rukou zbraň. Odložila ji na stůl a zlehka mu ovinula paže kolem krku. Na ledový chlad a podivně zneklidňující dotek jeho těla už bezmála přivykla a rozhodně už ji to neděsilo jako dřív.

„Já vím,“ hlesla s ústy zabořenými v jeho rameni. „Rozumím ti. Jeď, myslíš-li, že už je čas.“ V rozporu s vlastními slovy ho však nepouštěla z objetí.

„Dám ti doprovod a dost!“ zahučel Michail umíněně, zatímco přihlížel, jak štolba zručně sedlá vysokou neklidnou vranku. „Aspoň deset patnáct jezdců. Za Bukurešti je můžeš poslat zpátky, nemusejí vůbec vědět, kam tě provázejí. Vybral bych z těch nových, mladých, co tě před... ech, předtím nikdy neviděli. Nepojedeš přece úplně sám!“ rozohnil se náhle, když se odmítavý výraz jeho druha nezměnil ani v nejmenším. „Myslíš-li, že cesty jsou teď bůhvíjak bezpečné, mohu tě ujistit, že pro osamělého jezdce, i kdyby byl šermíř nevímjaký...“

rozkřikl se, ale vzápětí zmlkl v půli slova leknutím. Pro lásku Boží, co to blábolí?

Bela se jenom pokřiveně usmál. „Vážně si myslíš, že zrovna já bych se měl bát?“ protáhl hebce. Neodpustil si to.

Michaila zamrazilo. Pokolikáté už zapomněl? Ovšemže by ani za všechno zlato královské pokladnice nechtěl být v kůži některého z lapků, co by si snad brousili zuby na snadnou kořist. Na žádný pád by to nebyl onen osamělý jezdec, kdo by z místa střetnutí ve smrtelném děsu s vyplivnutými plícemi utíkal. Pokud by vůbec utíkal, a s chrčícím rozervaným hrdlem se neválel ve sněhu v kalužích vlastní krve. Rychle ten obraz vyhnal z očí. Zamrkal a přejel si po tváři dlaněmi.

„Dobře, jak myslíš,“ řekl pak tiše, chvatně a smířlivě. „Koně si nech, je dobré krve, nebo ho někomu daruj. Třeba tomu tvému klášteru. Otcí opatovi by to na něm moc slušelo,“ zachechtal se skoro jako dřív.

Podkoní zůstal stát jako solný sloup, když mu kníže vzal otěže z rukou a sám vyvedl klisnu na dvůr. Popleskal ji po krku, aby ji uklidnil, a ze zvyku zkusil zápinky. Držely všechny. Poprsní řemen seděl jako ulitý, i třmeny měly správnou délku. Už nebylo proč to odkládat.

„Bůh tě prováže,“ vyrazil dutě a jen Bůh sám snad věděl, jak to vůbec dokázal vyslovit. Jak ho dokázal pustit ze své medvědí náruče a před tím mu v ní nepolámat kosti. Zvednout ruku a vší silou ji nechat dopadnout na naleštěnou koňskou plec. „Jed! Ke všem čertům, když nemůžeš zůstat, tak už zatraceně jed!“

Ve zdupaném sněhu zůstaly černé šmouhy po kopytech a ve ztemnělém oblouku brány se bláznivě roztančila bílá světélka. Z nebe se začal sypat sněh.

„Milosti! Pro lásku Boží, Milosti!!!“ Stará chůva se hnala chodbami, co jí nohy a dech stačily. Kněžna odstrčila švadlenu, která jí zrovna zkoušela na ramenou nařasit

pár loktů blankytného sametu, a slepě vyrazila ven. Ve dveřích se málem srazily. Tělnatá chuva bezmocně mávala rukama, ve tváři všechna rudá a bez dechu. Andrie ale stačil pohled do její tváře – brunátné, ale zalité šťastnými slzami. „Volá tě, Milosti!“ vyrazila ze sebe namáhavě. „Už se nám vzbudila, kytička moje!“

Hlavu ještě neudržela zvednutou, ale už se usmívala. Oči jí zjasněly a dívaly se zpříma bez toho děsivého polaku smrti, který je pokrýval tak dlouho.

„Mihájí,“ vydechla Andria šťastně. „Ty už mě slyšíš, holčičko?“

„Vždycky jsem slyšela,“ hlesla Mihaila nezřetelně. Po týdnech vynuceného mlčení jí vlastní hrdlo ještě neposlouchalo. Namáhavě se nadechla. To stačilo, aby se z šeptem vzrušeně drmolícího houfu, natlačeného v pootevřených dveřích, okamžitě přihnaly dvě služky, láskyplně malou kněžnu nadzdvihly a přidržely jí u rtů misku s bylinkovým odvarem. Mihaila s námahou dvakrát polkla, ale to, co se jí nakonec objevilo na tváři, rozhodně byl úsměv.

„Vážně jsi mě celou tu dobu slyšela?“ vrátila se Andria k tomu, co jí nedávalo pokoje.

Mihaila kývla. „Tebe i všechny, co tu byli. Jen jsem nemohla odpovídat. Ani se hýbat. Ani spát. A nic jsem neviděla. Bylo to divné. Jako kdybych vůbec... nebyla. Uzdravím se?“ zeptala se najednou se stejnou starostlivostí, s jakou se vždycky vyptávala na zdraví všech svých nespočetných štěňat, jestřábích mláďat a jezdeckých koní.

„Ovšemže se uzdravíš, ptáčku,“ ujistila ji Andria. „Vlastně už jsi skoro zdravá, nemyslíš?“ zažertovala a políbila ji na špičku nosu. Mihaila se malinko zasmála, ale vzápětí pokrivila tvář, jak ji ještě zabořelo v krku.

„Zvedneš mě? Chtěla bych se podívat ven,“ zaprosila.

„Vezmu tě já! Od čeho bys pak měla svého rytíře?“ zabasoval ode dveří ještě udýchaný Michail. Služebné

se nestačily klanět a horempádem mu uhýbat z cesty. Sehnul se a vyzvedl vyhublé děvčátko z příkrývek jako pírkó. Zdálo se mu, že neváží skoro nic, a popadl ho nesmyslný strach, aby ji ve svých sukovitých pažích, uvyklých leda tak otěži a meči, ještě nepolámal. Opřel si ji o svou rozložitou hrud' a obrátil se s ní k oknu. Pootevřel jen na škvírku, aby jí studený vzduch neublížil, ale tak, aby viděla.

Dole pobíhali pacholci s povřísky a štoudvemi a do malé brány, bezmála zatarasené valy odhrnutého sněhu, právě tryskem vjížděl oddíl jízdni stráže. Huňatá černá fena starého kastelána Angela se jim s nadšeným štěkotem vrhala pod kopyta.

Mihaila se zasmála. Michail sáhl po okenici a chtěl se odvrátit, ale ona prosebně natáhla ruce. „Ještě chvílku. Chvilinku,“ smlouvala chraptivým, zadrhnutým hlasem. Pak se zarazila. Dole zaskřípaly rumpály a těžká brána pomalu klesala k zemi. Na noc už nikdo nevyjíždí. Jízdni oddíly zůstanou uvnitř a jen stráže na hradbách se do svítání zdvojnásobí...

„Proč zavírají?“ vyrazila napjatým, znepokojeným hlasem Mihaila. „Kam jel? On už se dneska nevrátí?“

Andria strnula na místě. Zdálo se jí, že snad už nikdy nenajde hlas. Michail se vzpamatoval první.

„Kdo, kytičko? Všichni jsme přece tady, u tebe,“ dokázal vyslovit s předstíraným klidem. Mihaila nespokojeně zamrkala. Přivřela oči, jako by si potřebovala něco srovnat v hlavě.

„Přece... Bela,“ hlesla nejistě. Dívala se z jednoho na druhého. Michail ji s přispěním služebných uložil do postele. Získal tak alespoň trochu času. Pro sebe i pro Andriu.

„Něco se ti zdálo, miláčku,“ řekla Andria měkce a přisedla si k ní na pelest. „Mělas ho moc ráda, a tak ti andělé o něm poslali sen.“

„Ne! To nebyl žádný sen. Slyšela jsem ho. Cítila. Byl

u mě. Mluvil na mě a bral mě do náruče. Byl tady. Vím to!“ chraptěla naléhavě. Docela ji to vyčerpalo.

„Lež tiše, Mihájí, ublížíš si,“ domlouval jí polohlasem Michail. „Sny někdy po probuzení bolí, víš? Ale zdávají se nám, abychom nezapomínali. Posílá nám je Bůh.“ Ta slova ho stála všechny síly.

„Myslela jsem, že Bůh ho vzkřísil,“ vyrazila Mihaila polekaně. Najednou bylo v jejím tichém, namáhavém hlase víc paniky než naděje. „On může a přece už to jednou udělal, tenkrát když byl mrtvý Lazar a pak zas obžil. Vím to, slyšela jsem to v kostele, tak to musí být pravda. Řekni, udělal to i teď?“ chytala se posledního stébla.

„Ne, kyticke,“ Andria jí položila dlaň na čelo. „Takové věci už dnes Bůh nedělá. Dnes už ne...“ Mihaila se mlčky odvrátila ke zdi. Andria ji tiše políbila na zavřené oči a po špičkách vyšla za Michaiem.

„Chůvo?“ ozval se vzápětí chraptivý, sotva slyšitelný hlásek a k uchu, z něhož buclatá ruka chvatně odhrnula čepec, se přiblížily rozechvělé rty. „Chceš něco vědět, chůvo? Já jim nevěřím.“

***

Obloha potemněla a vypouklý půlměsíc vyhlížel z mraků jen neochotně. Vítr, který by mu v nich mohl protrhat průchod, na chvíli přeběhl hřebeny Fagaraše, kde s novou silou fičel do odvrácených údolí, bořil chatrné ovčí ohrádky a se zlomyslným hukotem před sebou hrnul jazyky sněhu. Tady, na královské cestě k Bukurešti, bylo ticho. Sotva pár vloček poletovalo hustým šerem jako roj zmatených světlušek a čerstvě napadaný sníh matně, chladivě zářil vlastními odlesky. Večerní vzduch byl jasný a plný jiskřivé, ledové vůně.

Cesta byla rovná, jako když vypustí z kuše šíp, i když teď úzká nahrnutým sněhem, že by se na ní dva nesrovnali. Dlouhonohá vranka, kterou Michail uvážlivě

vybral mezi svými nejlepšími, běžela, jako by chtěla svému novému jezdcí dokázat, že vybíral dobře. Kopyta s měkkým dusáním dopadala v pravidelném rytmu už jakou dobu, a na klisně – snad krom rozšířených nozder a zpocených plecí – dosud nebyla znát sebemenší únava. Teprve teď si Bela uvědomil, že se zapomněl zeptat na jméno. V tuto chvíli však už jako by neexistovalo, zapomenuté a ztracené, a černá klisna se hnala bílým tichem, studeným a prázdným, jako by ona i to chvějivé šero kolem byli noví, bezejmenní a nevinní jako v první den stvoření.

Tma zhoustla a místy už téměř nebylo vidět na cestu. Bela přitáhl vranku do kroku a rozhlédl se. Ne, nemýlil se. V dálce mezi křovím probleskovalo narudlé světlo. Oheň. Plamínek. Jemně stočil klisničku koleny a pobídl ji přes závěje. Brodila se v nich po břicho, než pod kopyty ucítila pevnější půdu a vyskočila na mez.

Sníh tlumil každý zvuk, noc byla tichá a mrazivá. Jezdec se postavil do třmenů a zhluboka nabral vítr. Chřípí se mu přitom rozšířilo jako větřícímu vlkovi a zledovělá krev v žilách se rozběhla rychleji.

Přiblížil se obezřetným obloukem, aby je spatřil dřív, než oni uvidí jeho. Zastavil v řídkém mlází, položil vrance dlaň na nozdry a čekal. Byli čtyři. Dva muži a dvě ženy. Chlapi opilí namol, ženské usmýkané a zmrzlé. Všichni zachumlaní v hadrech, schoulení kolem ubohého ohníčku. Buď nevěděli, že pár mil odtud leží vesnice, anebo je právě z ní s večerem vypráskali. Bůh suď, kam a proč vlastně táhli, že se v té zimě rozhodli nocovat pod hvězdami.

Tiše pobídl kobytku kupředu. Praskot křoví a zvuk kopyt zvedl ty u ohně na nohy. Nebo přinejmenším jednoho. Ten druhý se po neúspěšném pokusu zapotácel a s hlasitými kletbami se zvrátil zpátky do sněhu. Pach laciné kořalky od nich táhl na hony daleko. Ženské se vyděšeně tiskly k sobě, zatímco jejich jediný ochránce

se nejistě rozkročil s ohořelým klackem v ruce. Bela vjel do narudlé záře ohně a zarazil koně na místě. Bez pohybu a beze slova shlížel dolů. Pak stejně tiše napřáhl ruku a ukázal na jednu z vyděšených žen. Panovačně jí pokynul k sobě. Vstala jako náměsíčná, po svém druhovi se ani neohlédla. Dá rozum, že chudák pánům odporovat nemůže, a tohle dozajista urozený pán je, přestože má jen prostý plášť z těžkého sukna, kožené nohavice a krom podivně kroucené šňůrky na hrdle, která se v náhlém záblesku ohně stříbrně zaleskla, ani žádný skvost. Podal jí ruku a trhnutím ji vytáhl k sobě. Ani se na ni nepodíval. Otrhance, který se v poryvu nemsynlného hrdinství vrhl dopředu, aby zachytil aspoň třmen, odkopl spíš znechuceně než zuřivě. Vlastně mu ani příliš neublížil. Jen se mu botou opřel do hrudi, než by mu vykopl zuby nebo zpřerážel žebra. Proč taky?

Nasadil klisně ostruhy a mrazivé bílé tmě dovolil, aby je v zběsilém trysku bila do tváří. Cítil, jak se mu třese v náručí. Zarazil koně na místě a poslouchal. Kolem bylo pusto a ticho. Seskočil a pomohl dolů i jí. Na okamžik zahlédl její tvář, s hrubými rysy promodralými zimou. Jen na okamžik, než jí surově zvrátil hlavu dozadu a dlaní vtisknutou na ústa utlumil její křik.

Teď už mohl svému ztrýzněnému tělu dovolit, aby se probudilo. Ožilo a hluboko uvnitř zajásalo. Aby zledovělá krev začala obíhat rychleji. Před očima se mu rozvířila ohnivá kola a všechno se propadlo v temnotách. Celou svou bytostí, každým vláknem své dávno mrtvé tkáně vnímal jen ten závrtný okamžik. Svaly, kosti, nervy i krev v něm řvaly zvířecí lačností a touhou.

Než jí hluboce prokousl hrdlo a hustá, hořkoslaná krev ho naplnila poryvem horkého blaženství. Polykal slastně a dlouho, natažen na sněhu vedle dodýchávajícího těla jako hodující vlk, zatímco černá klisna s otěží prověšenou až k zemi stála bez hnutí, s nohama toporně nataženými a chvějícími se nozdrami.

Stačil zahlédnout záblesk odvěké hrůzy v jejích očích, když po dlouhé chvíli nasedal, a v té chvíli jí daroval jméno: Innocentia. Nevinnost.

Mors et innocentia, smrt a nevinnost, ušklíbl se do tmy, když ji pobízel do cvalu, půjde nám to spolu dobře, má milá...

***

Tam, kde noční mráz spoutal hladinu tenkým, tříštivým příkrovem prvního ledu, byla voda tmavá a nehybná. Na hloubce se ale čeřila volná, v drobounkých vlnkách, které ostrý, studený vítr hnal před sebou. Klekání odbilo už dávno, ale půlnoc se ještě nepřehoupla. Přesto byla vesnička blízko jezera tichá; roubené, hlínou olepené chalupy schoulené k zemi jako zimomřiví spící medvědi. Dolehla-li do jejich zadýchaných, kouřem páchnoucích útrob ozvěna Innocentiiných kopyt, nedaly to znát ani sebemenším zábleskem světélka. Snagovské jezero se protahovalo jako obrovité usínající zvíře a chladně, bahnitě dýchalo rybinou.

Jen málokdo se k jeho břehům přiblížil ve dne a snad už vůbec nikdo by se neodvážil za noci. Stačilo, co občas zahlédli... Lodku se zlověstným břemenem zabaleným do hrubého plátna, mnohdy krvavého a omotaného řemeny, nemluvné veslaře zabírající těžkými a mlčenlivými rázy, mířící neprůhlednou tmou k ostrovu. Chvějivý nápěv, který se za nocí či za ranního šera slabounce nesl nad vodou, sice mohl být hlasem řeholníků, co v bázni Boží sloužili v ostrovním klášteře Spasiteli službou z nejtěžších, ale kdo ví? Světélka, co za zvláště tmavých nocí polétala v rákosí, také nebývala vždy jen odlesky loučí a pochodní... Slabé hlásky vzdychající v korunách stromů a tlumené vyzvánění zvonů, nesoucí se zpod zelené hladiny, to byl Snagov – ostrov zvaný Sníh. To bílé nevinné jméno mu možná nedali jen pro spousty sněhu, které jej každé zimy neprodyšně ukryly a až do jara za-

kovaly do ledu. Mezi okolními sedláky mu však nikdo neřekl jinak než Ostrov bloudivých duší, Ostrov sebevrahů... Každý věděl, že právě takové tam pohřbívají – hříšníky a odrodilce Páně, neklidné mrtvé, které vyvrhla posvěcená zem.

Snad tomu tak bylo odjakživa. Nikdo s tím nechtěl mít nic společného a málokterý vladař pamatoval darem i na tuhle ztracenou, ve vodě utopenou Boží rodinu. Až Jeho Milost kníže Bela... Když dal bukureštskou pevnost stavět a kolem ní i město založit, vyprávěli pamětníci, že se rozpomněl i na klášter. Poručil vykopat studnu, přestavět kostel, klášterní dvůr obehnat vysokou zdí.

Usmál se pro sebe do tmy, když si bezděky připomněl ten čas. Pokládal tenkrát za svou svatou povinnost štedře podporovat všechny své kláštery, střediska učení a umění, a jen v nejvyšší nouzi, ve válce či za tureckého hladomoru, žádal díl svého zlata zase zpět. Snagovský klášter byl malý a ubohý až běda. Jen kostelík na spadnutí a mnišské cely poslepované z jezerních oblázků. A houfek zakuklených řeholníků a řeholnic, co se dnem i nocí modlivali za své zavržené. Na Ostrově bludných duší, ostrově přízraků... Tušil snad už tenkrát, že sem jedné bezměsíčné noci vkročí jako poslední vyhnanec, jako živoucí mrtvý, jenž na rozdíl od těch neklidně spících ví, že ani všechny modlitby světa mu nepomohou k spočinutí? Co tedy hledal? Mír? Zapomnění? Taková slova si zakázal už dávno. Tak co tedy?

Na cestičce vysekané v rákosí a svažující se dolů k vodě seskočil. Innocentia tiše zaržála a nozdrami se mu zezadu zlehka opřela do lokte. Bela se zaraženě otočil. Pravda, co s ní? Vynadal si v duchu do hlupáků, že na to nepomyslel dřív. Tohle není kosmatý koník zdejších sedláků, co se napase i na mechu a noci tráví jen za přístřeškem proti větru, po břicho ve sněhu, až mu na huňaté srsti zvoní namrzlé kousky ledu. Na loďku ji pravda vzít nemůže...

Protáhl se na úzké pěšině kolem ní a sáhl po otěži. Ani se mu nechtělo znovu nasedat, protáhnout se po dlouhé jízdě studenou nocí bylo nakonec docela příjemné. Vrátili se až k prvním chalupám. Po prvním zabašení na zabeďněnou okenici se neozvalo nic. Ani hlásku.

„Hej!“ křikl netrpělivě Bela a kopl do dveří. „Jsem sám, nic se vám nestane, nebojte se!“ V duchu se hořce ušklíbl nad zjevnou nepatřičností těch slov. Uvnitř se něco pohnulo. Zaštrachalo. K otvírání se ale neměli. Vlastně to bylo jedno. „Nechám vám tady koně,“ zavolal s ústy přitisknutými k mechem utěsněné okenici. „Tam, kam jedu, si ho vzít nemůžu, tak se postarejte. Ale ne venku na sněhu s tou vaší herkou, dejte ho dovnitř, do maštale. V brašně u sedla jsou stříbrňáky. Dost, aby vás hned zítra nenapadlo ho prodávat. Možná si pro něj pošlu. Později. Možná. Rozumíte?“

Odpovědí bylo jen ticho a něčí přerývaný dech, těsně za dveřmi. Rozpačitě klisničku pohladil a stáhl jí sedlo. Složil ho rovnou na práh a na odchodu za sebou pečlivě zatarasil vrátka. „Buď rozumná,“ zavrčel, když Innocentia z vysoka zaržála a narazila hrudí do zatarasu z křivých, přelámaných klád. „Buď rozumná, má Nevinosti, a snaž se mi neumrznout docela.“

Na protějším břehu se objevilo světélko. Přiblížilo se a zablikalo tmou jako zmrzlá světluška. To u kláštera nejspíš zaslechli pravidelné záběry jeho vesel. Zabral rychleji a mimoděk se ohlédl přes rameno. Jednu pochodeň už tam na druhé straně upevnili k držáku u mola, hořela teď jasně a vysoko. Někdo tam stál, na samém kraji kluzkých, zasněžených klád vybíhajících do vody. Stínil si oči před plamenem a snažil se dohlédnout tmou na jezero.

Příd' bytelné pramice před sebou hrnula tříšť ledu, vesla se probíjela stále obtížněji. Bela si v rozkymácené

lodce stoupl a veslem se pokusil zachytit okraj přístaviště. Málem by byl pramičku převrátil, ale nakonec se to podařilo. Jedním mohutným vzepřením se přitáhl a v příštím okamžiku už oblý bok drhl o klády. Ochetné ruce tam nahoře se chopily úvazku, ale vytáhl se vzhůru dřív, než ho stačily upevnit ke kruhu. Překvapivě jemně vykroutil mokrou zledovatělou houžev ze zmrzlých prstů a beze slova ji pevně zauzloval.

„Lodku přece jen ještě uvázat dokážu,“ usmál se. „Tak dlouho jsem snad pryč nebyl, abych to stačil zapomenout,“ pokusil se žertem předejít výčitkám.

„Pro mě to bývá dlouho pokaždé,“ odpověděla vážně dívka na molu. Lehkovážný tón budto přeslechla, nebo ho prostě nehodlala vzít na vědomí. Větrem plápolající jazyk pochodně barvil její ryšavé vlasy ještě ohnivějšími odlesky. Vyběhla prostovlasá, bez roušky i bez kápě, jen s pláštěm narychlo přehozeným přes ramena, a na nočním vzduchu jí tvář pobledla zimou. O to víc vypadala jako mladičká dívka, tak mladá, že dosud smí nosit nespoutané kadeře a loktuším usedlých paní ještě nedorostla. Bylo to však jen první prapodivné zdání. Snad je způsobila útlá postava, připomínající spíš štíhlého, ohebného hochu než zralou ženu, lehce vysedlé lícní kosti s jemně opaleskující pletí a bojovně zvlněná linka úst. Teprve zblízka, při pohledu na drobnou síť vrásek kolem zelenkavých očí, bylo znát, že její dívčí léta dávno minula.

Kdyby ji vdali ve čtrnáctém létě – a že v bojarských rodech bývalo zvykem i dřív – mohli jejího syna už před drahnou dobou pasovat na rytíře. Její dcera už dávno mohla jinému rytíři chovat děti. Kdyby ji byli vdali... Kdyby z jejího rodu, z domu pánů z Dragosanu, zůstal po té poslední strašlivé vojně naživu vůbec někdo, kdo by ji byl mohl vdát. Jaké by to bylo, být – někdo jiný? Přistihla se při té nesmyslné myšlence a maně se tomu usmála. Ani za všechny poklady světa! Rozpřáhla náruč

a s úlevou, smíšenou s pocitem prapodivného bolavého štěstí, konečně příchozího objala. Přimkla se tváří ke studenému, vlhkému suknu jeho pláště a zůstala tak. Nehybná, s pažemi obemknutými kolem něho, celým svým drobným třesoucím se tělem přitisknutá k jeho šlachovitému a chladnému. Chvíli ze všech sil přemáhala kašel, dusila ho v sobě, ale nakonec se s omluvným úsměvem přece rozkašlala. Sjel po ní účastným pohledem, ale neříkal nic. Nejspíš to zase bylo horší, ale soucit nesnášela. Vztekala se a kašlala pak ještě víc. S jarem se to snad zase spraví jako minulého roku. Snad...

V celách se ještě svítilo. Za ovčími měchýři, nataženými v úzkých okenicích, ještě tu a tam blikotaly plamínky loučí. Půlnoc se sotva překulila a klášterní bratři teprve před chvílí doříkali hodinky. Na práh se vystrachala shrbená postava s lampou, kterou před poryvy větru chránila kornoutkem dlaně. Světlo padlo příchozím do tváře a starý mnich se přišoural blíž.

„Pořád ještě na nohou, bratře Joachime?“ oslovil ho Bela štiplavě. „Ten tvůj lenní pán tam na výsostech ti věru přespříliš spánku nedopřává, jen co je pravda,“ ušklíbl se do tmy.

Shrbený řeholník se tlumeně uchechl. „Jen co je pravda! Svatá pravda!“ vyrážel se smíchem. „Jeho jméno nechť je za ten požehnaný výprask, co dnes a denně uštedřuje mé pohodlnosti, navěky vzýváno a velebeno! Mohu ti něčím posloužit, Milosti?“ zvážněl znenadání a utřel si nos do roztřepeného rukávu, jako by se teprve teď rozpomněl na své povinnosti. Těžké nebyly, ale on by je raději ze svých až běda slabých a nejistých beder složil na přesvatá bedra Páně. Ke své neskonalé úlevě. Muž, který stál před ním, byl nade vši pochybnost jeho nejvyšším pánem po Bohu, knížetem a vojevodou celé země, jemuž byl povinován poslušností. Amen. Pak ovšem nebylo nic divného na tom, poručil-li mu otec opat, aby Jeho Milosti prokazoval patřičnou úctu a v bázni Boží mu

sloužil. Tohle bylo jasné jako Boží slunko. Horší bylo, co všichni věděli, aniž by se o tom mezi sebou zmínili byť jen slovem. O kamenné desce před oltářem, která se každý den za ranního šera a pak znovu za soumraku odsouvá, o nočních plavbách Jeho Milosti přes jezero a o kradmých, udýchaných návratech. O krvelačném stínu, o němž si sedláci šeptem vyprávějí za zabeđenými okenicemi a pasáci u ohňů. Ach ano, bratr Joachim dobře věděl, jaké má takový tvor jméno. Jen se chránil je vyslovit.

„Každému jeho díl milosrdenství Páně,“ vypravil ze sebe tenkrát otec opat dutým, chrastivým hlasem. Té noci, co ke břehu přirazila pramice se dvěma plavci... Devět neděl ode dne, co se vši slávou odevzdali do zbroje oděné tělo Jeho Milosti posvěcené zemi. A teď byl tady a živý. Přinejmenším se to zdálo. Až do svítání se s otcem opatem zavřel v jeho cele. Jen milý Bůh ví, o čem tam hovořili, ale když vyšli, byla opatova tvář stejně sinalá jako tvář jeho vznešeného hosta. Bůh přikazuje do posledního dechu poslouchat a ctít vladaře. Jistě. Avšak v mém jménu zhubíš zrůdy nemrtvé a nenecháš potvor satanových žítí, praví tentýž Bůh a duše smrtelníka je slabá. Bůh daleko, zatímco Jeho Milost na dosah... Může se kdo divit, že oslepli, ohluchli a oněměli? Však on to přemilý Bůh všechno srovná. Bratr Joachim jen doufal, že zrovna s ním to nebude rovnat v plamenech pekelných. On přece jenom slouží, nic víc, a nebývá ta služba, pravda, ani příliš těžká.

„Ne, díky, starý, dnes už nepotřebuju nic,“ houkl kníže už na odchodu přes rameno. „Jen trochu lásky,“ schýlil se šeptem k uchu své spolčnice. „Zhřešíš se mnou na uvítanou na posvěcené půdě, Alexis?“ škádlil ji.

„Už jsem ti někdy řekla, že ne? Nepamatuju si,“ smála se a snažila se mu dosáhnout na ústa. Zastavil se a dovolil jí je ochutnat. Přejel jí mráz, ale nedokázala se odtrhnout. Kovová, slaná příchut' jeho rtů ji děsila a vábila zároveň. Topila v odvěké závratí. Omamovala ji.

Nízké kamenné stavení na odlehlé straně ostrova se tisklo ke zdi jako žebrák ke kostelní bráně. Za ní sem tam pohozený kámen, černající se ve sněhu, označoval místo, kde bez kříže spočinuly čísi kosti. Bez rakve a nastojato, nohama do země, aby věčným nepohodlím až do Soudného dne konali pokání před tváří Páně. Mezi kameny hvízdal vítr, ale uvnitř dýchalo teplé šero. Pole na v ohništi u stěny doruda doutnala a vydávala horkou, smolovitou vůni. Zařízení bylo prosté. Dvě truhly, lavičky, židle s vysokými opěradly a hrubý stůl. Široké, nízké lože vystlané kožešinou, vedle nahrubo sbitý psací pult, v rohu, za houní přehozenou přes tyč, štoudev s vodou a malá stolička. Podlahu pokrýval suchý jezerní písek a kusy pytlůviny.

Bela shodil plášť na zem a poslepu stáhl přes hlavu halenu. Se zavřenýma očima udělal přesně ty čtyři kroky, které ho dělily od lůžka a s povzdechem se natáhl na záda. Alexis se musela usmát. Přiblížila se tiše a pomalu položila dlaň na jeho chladnou, hladkou hrud. Zaslechla, jak krátce sykavě vdechl, ale tvářila se, že nic nepostřehla. Vytáhla se k němu a přejela mu rty po tváři. Sevřel ji tak nečekaně a prudce, až se zajíkla leknutím. Zuřivě se jí dobýval do úst. Uklouzla mu. „Počkej chvílku.“ zašeptala. „Neřekls mi ani, jak... Co Andria? A ta malá?“ Najednou měla hlas drsný beznadějnou touhou. Vyprahlý. „Neptám se tě, jak ses tam dokázal vrátit. Ptám se, jak jsi od nich dokázal odejít.“

Hlas mu vedle ní zhořkl a zledověl. „A jak bych tam mohl zůstat? To jsem měl přijít ve vši slávě zmrtvýchstání, vyhlásit Michailův nárok za neplatný a sebe prohlásit za živého? Možná by uvěřili. Snad. Jenže já nejsem živý. A mrtvý kníže je k ničemu všem kromě plaček. Mrtvým to nesluší na trůně.“

„Nejsi mrtvý!“ prohlásila Alexis se vši rozhodností a bojovně se vzepřela na loktech. „Ne, nejsi. Ne!“

„Tím hůř,“ ušklíbl se Bela nevesele. „Ale stejně se při-

kláním spíš k názoru, že ano. Jsem tady pohřbený jako ti tam za tou zdí,“ mávl rukou ke stěně, „jen s tím rozdílem, že oni svůj úděl nesdílejí se živými. Jsem tady pohřbený a ty se mnou...“ Zaznělo to ostře a zoufale.

„Nezapomínej, že dobrovolně,“ připomněla Alexis s potlačovanými slzami. „Nikdo mě nenutil, přišla jsem s tebou z vlastní vůle. Ze své vlastní svobodné vůle jsem si zvolila tvou cestu, protože jsem si ne zvolila tě milovat! Stalo se nám to. Nám oběma. To nejlepší, co se nám mohlo stát. Už si nevzpomínáš?“

Dotkla se prstem jeho rtů a ucítila, že se pousmál. Jak by si mohl nevzpomenout? Ani smrt, kdyby snad přece jen přišla, by mu nevyrvala ten obraz z očí. Vysílená, potlučená, na útěku z tureckého zajetí... Projela tenkrát půl země, když ji jeho strážce, polomrtvou hladem a vysílením hodily v ležení do stanu. Po oděvu ji měli za tureckou špehounku. Zatím dávala život všanc, aby ho varovala, zastavila jeho armádu, co v slepé nevědomosti táhla na jistou smrt. V osmanském táboře se jí smáli do očí a vychloubali se jí do tváře tou léčkou. Vždyť kdo z pohanů by si dával pozor na jazyk před otrokyněmi? Před ženami nevěřících psů? Stejně jakživy neopustí brány harému. Neutečou.

Utekla.

Na její dýce zůstala čísi krev a v očích se usadil neblahý zelený svit. Už nikdy pak o tom nemluvila.

A dál? Měl by vzpomínat na šílenství jejich těl i duší? Na to, co přišlo pak? Jsi krev mé krve a tělo mého těla, šeptal jí zběsilý za nekonečných nocí a ona odpovídala. Nezastavilo ji nic. Nic ji nezlomilo. Milovala knížete a přijala místo něho stvůru. Pokorně, se slovy díky a s jástotem. Přijala by i smrt, pokud by měla jeho tvář. Smála by se vstříc zatracení. Což ho vlastníma rukama nevyrvala z náručí kamennému plačícímu andělu, když se její slzy proměnily v tekutý oheň a víčka v jedinou živou ránu? Co na tom, že přitom zlomila oltářní svícen a bez-

mála i dřevo Kristova kříže, jak jím zoufalou silou páčila sarkofág? Co na tom, že i svatí na obrazech zavírali oči, když si zuby otvírala žíly v zápěstí a zběsile ho vlekla zpátky k životu? Dlužil jí za víc, než aby pro ni nedokázal žít. Ne, to nebylo to slovo... Žít ne. Jen přijmout tu podivnou existenci ve stínu smrti, vrátit se z milosrdného ticha nebytí ke vši trýzni svého polovičního žití. Dlužil jí příliš a ona to věděla.

„Jsem s tebou,“ zašeptala a bylo znát, že už se usmívá. „A je mi jedno, že pohřbená. Protože v tom případě,“ protáhla se a měkce se k němu přivinula, „si jako všichni mrtví a pochovaní mohu dosyta užít blaženosti ráje,“ dýchla mu do ucha. „Nebo jsi snad zatím došel k jinému rozhodnutí?“

***

Do rána napadl nový sníh, ale zatímco na lukách za hradbami a na střeších stavení ležel neporušený a oslnivý jako kožich z bílého hranostaje, v nádvořích už dávno zčernal nesčetnými stopami. Pacholci se činili už od svítání. Huňaté jehličnaté větve, kterými ověsili malou bránu a kolem dokola celé podloubí se tmavozeleně leskly a vydávaly chladivou, smolnou vůni. Čistá sláma, kterou vystlali dvorky i cesty ke stájím, šustila pod nohama. Do kuchyně putovali berani, selata i tučné krůty, z udíren v oblacích kouře vynášeli stále nové a nové pleťence kořeněných klobásek, vepřových kýt a plecí, sklep-mistr spokojeně obhlížel bečky s vínem, pivem i medovinou. Podlahu v hradní kapli umetly děvečky dočista sněhem, a teď už zas s ohromným rámusem bušily na zadním dvoře do koberečků a brokátů, cídily svícny a napouštěly voskem vyřezávané lavice. Den narození Páně bude už za pár dní...

„My nepojedeme do Targoviště?“ užasla Mihaila, když pochopila, co všechny ty přípravy znamenají. „Zůstaneme na Branu? Proč?“

„Protože na takovou cestu jsi ještě moc slabá,“ odpověděla Andria a pohladila ji po vlasech. „Je zima, cesty nedobré a ty ses nám sotva uzdravila.“

„To není pravda,“ trhla ramenem Mihaila. „Náhodou už mi není vůbec nic a zdravá jsem už... už úplně dávno!“ Zatvářila se ublíženě, ale Andria se přesto usmála. Jistě, když ona měla třináct let, uplynula od neděle k neděli vždycky také celičká věčnost. „Já vím,“ řekla smířlivě, „ale přece ještě musíš být opatrná. A do Targoviště pojedeme na Vzkříšení, slibuju. Tobě se tady snad nelíbí?“ dodala škádlivě, když se umíněná tvářička ani o málo nerozjasnila.

„Líbí,“ broukla Mihaila. „Líbí, ale tady jsem pořád, zato Targoviště, to... to je přece...“ Rozhodila bezradně rukama a oči jí konečně zasvítily. Ohromný knížecí palác v Targovišti se všemi svými červeně dlážděnými sítěmi s vysokou klenbou, ne jen s trámovými stropy jako na Branu, s nedohlednými rovnými chodbami, rozlehlými komnatami se sloupkovými okny, a s vyhrátými, dřevem voňavými lázněmi představoval pro Mihailu ráj, jehož si mohla užít jen zřídka. Rodina vládnoucího knížete s celým dvorem tam vlastně pobývala jen o svátcích – ode dne narození Páně do Nového roku a pak zas až zjara o Vzkříšení, kdy se přijímali prosebníci, udílely almužny a pořádaly hostiny pro chudý lid. Kníže sám, jen s družinou, písaři a nejvyššími úředníky, zajížděl ovšem častěji – když bylo třeba se vši pompou přijmout vyslance, vystrojit hostinu projíždějícím velmožům cizích zemí, kteří požádali o slyšení, nebo svolat válečnou radu či bojarský sněm.

Nebylo divu, že se Mihaila málem rozplakala zklamáním. Velikonoc se snad ani nedočká, protože tady do té doby dozajista uschne nudou. Všechno jí zakazují. Běhat ve sněhu nesmí, zapráhnout do saní ani pomyslet, do sedla už vůbec ne – je tam mrazivý vítr! – a jako vrchol všeho jí nedovolili seběhnout ani do psince,